

לאכול ישן!

(1) ספר ויקרא פרק כו

ם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם:

(ד) וְנִתְמִי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְנִתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׁדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו:

(ה) וְהַשִּׁיג לָכֶם דִּישׁ אֵת בְּצִיר וּבְצִיר יִשְׁיג אֵת זֶרַע וְאֶכְלֶתֶם לְחֶמְקֶם לְשִׁבְעָה וַיִּשְׁבַּחְתֶּם לְבָרְכָתִי בְּאֶרְצְכֶם:

(ו) וְנִתְמִי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וַיִּשְׁבַּחְתֶּם וְאִין מִחֲרִיד וְהִשְׁבַּחְתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ וְתִרְבַּ לֹא תִעָבֵר בְּאֶרְצְכֶם:

(ז) וַיִּרְדַּפְתֶּם אֵת אֲבִיכֶם וְנָפְלוּ לְפָנֵיכֶם לְתִרְבָּ:

(ח) וַרְדַּפוּ מִמֶּם חֲמֹשֶׁה מְאֹה וּמְאֹה מִמֶּם רִבְבָה וַרְדַּפוּ וְנָפְלוּ אֲבִיכֶם לְפָנֵיכֶם לְתִרְבָּ:

(ט) וְנִתְמִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרִיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהִקִּימְתִי אֵת בְּרִיתִי אִתְכֶם:

(י) וְאֶכְלֶתֶם יֶשֶׁן וְנִשְׁן וְנִשְׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ תּוֹצִיאוּ:

(יא) וְנִתְמִי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֶתְכֶם:

שם משמואל.

ואכלתם ישן נושן. להבין מה הבטחה היא זו, כי מה יתרון להם בהיות להם תבואה כל כך שאינם צריכים, והרי (ב"ב צ' ע"ב) אין מוציאין פירות מארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש, וחוז' מזה ע"כ אין הכוונה שיהי' כ"כ הרבה שיהי' למכור, דא"כ לא יהו הגרנות מלאות כ"כ, ומה זה שאה"כ וישן מפני חדש וגו'. והענין, עפימ"ש כ"ק אאמו"ר זצלה"ה הטעם דבזמן שביהמ"ק קיים אין שמחה אלא בבשר שלמים, ובזה"ז אין שמחה אלא ביין, כי שמחת יו"ט היא בפנימיות, ולכך אין מרקדין ביו"ט, דריקוד הוא באברים חיצוניים, ולעורר שמחה זו צריכין ג"כ דבר שיש בה פנימיות, ובשר שלמים בחיצוניות הוא שוה לשאר בשר רק בפנימיות יש בו קדושה, ויין ג"כ הוא פנימיות, ויין בענבים מיפקד פקיד, ונכנס יין יצא סוד, עכתדה"ק. וידוע שכל דבר חדש יותר טוב מישן חוץ מיין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, והטעם משום שכל חומרות וחיצוניות הן תחת הזמן, וע"כ הן מתקלקלין באורך הזמן, אבל יין שעיקרו פנימיות והחיצוניות נפרדת ממנו בהמשך הזמן, ע"כ כשיזקין הוא יותר טוב. וזוהי הברכה שגם בתבואה יהי' כח פנימי רב עד שיהי' יפה כשנתישן כענין יין, וע"כ לא יהי' המאכל מגשם את האדם, כי כל עיקר שהמאכל מגשם את האדם הוא מצד החומרות שבו, והבן:

שפת אמת

ואכלתם ישן נושן כו'. דאיתא א"ש תשמע אם שמוע בישן תשמע בחדש. שצריך להיות האדם מתפעל ע"י ידיעת האמת ולא יצטרך להתעורר התפעלות רק ע"י השגת חדשות. והוא סימן אמת. וברכה זו היא שכל ז"ל אוכל קימעא ומתברך במעיו. כמ"ש ומתברכין מילין בגוייהו. דאיתא לעולם יראה אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו. וצריך להיות כשבא השפע לתוך בנ"י מצא מין את מינו ומתגברת ומתחזקת והבן היטב.

(26) ספר ליקוטי הלכות יו"ד - הלכות פדיון בכור הלכה ה

רק שיש להקשות מה סמיכות יש לברכת האכילה והפרנסה להבטחת והתהלכות בתוככם וכו'. אך על - פי ההקדמה הנוראה הנ"ל שגלה אדונינו מורנו ורבונו זכרונו לברכה בתורה הנ"ל ששל - ידי הארת הדעת הנ"ל שהוא בחינת שמירת התורה והמצוות זוכין להארת הרצון בשעת האכילה דיקא פנ"ל על - ידי זה מישב שפיר ומקשר המקרא היטב וכן בכל מקום שמבטיח אותם על ברכת האכילה והפרנסה אפילו במקום שסתם שם ולא פירש כמו כאן ילמד סתום מן המפרש שעקר הכונה בברכת הפרנסה והאכילה בשכר התורה מחמת שבהאכילה שזוכין על - ידי התורה שהוא הדעת בהאכילה הזאת מאיר הארת הרצון שהוא עקר התכלית בעולם הזה ועולם הבא פנ"ל. וזה בחינת ואכלתם לחמכם לשבע וכן בפרשת וזההו אם שמוע פתיב ואכלת ושבעת. הינו בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון שזהו בחינת צדיק אכל לשבע נפשו, פי עקר השביעה הוא על - ידי הארת הרצון, כמו שאיתא בזהר הקדוש, ורעותא דשבעא שוין עליו, עין שם: